

Skowrończyk krótkopalcowy *Calandrella brachydactyla* nowym gatunkiem w awifaunie Śląska

Greater Short-toed Lark *Calandrella brachydactyla* a new species to the Silesian avifauna

Grzegorz Orłowski

Instytut Środowiska Rolniczego i Leśnego PAN, ul. Bukowska 19, 60-809 Poznań
e-mail: orlog@poczta.onet.pl

W dniu 23.05.2015 roku około godziny 15.30 jadąc samochodem po gruntowej drodze, położonej na polach irygacyjnych w rejonie Wrocławia-Rędzina, spłoszyłem niewielkiego ptaka wróblowego. Początkowo uznałem go za samicę potrzosa *Emberiza schoeniclus*, głównie za sprawą dwóch jasnych wyraźnych paszków na skrzydle. Spłoszony ptak usiadł na ziemi. Stwierdziłem wówczas, że wygląda jak mały jasny skowronek, mniejszy od skowronka *Alauda arvensis*. Po wyjściu z samochodu wykonałem metodą digiscopingu dokumentacyjne nagranie wideo (<https://www.youtube.com/watch?v=bS7CLZPauos>). Po chwili ptak zerwał się i odleciał z pola widzenia.

Po przeanalizowaniu nagrania w domu oraz w wyniku konsultacji ustaliłem, że obserwowany ptak to dorosły skowrończyk krótkopalcowy *Calandrella brachydactyla* (fot. 1 i 2). Obserwowany ptak charakteryzował się jasnym szarobrązowym wierzchem, białym spodem i bokami ciała z delikatnym płowym nalotem. Nad okiem znajdowała się ja-

śna brewka, ciągnąca się do końca pokrywy usznych, a na kantarku występowało ciemniejsze podkreślenie. Ptak miał bardzo długie lotki 3. rzędu, które zdecydowanie przykrywały lotki pierwszorzędowe, a duże pokrywy skrzydłowe posiadały jasne obrzeżenia (Fot. 1). Dziób był zdecydowanie krótszy, delikatniejszy i o kształcie bardziej stożkowym niż u skowronka. Ponowne poszukiwania opisywanego ptaka prowadzone przeze mnie i innych obserwatorów, wieczorem w dniu obserwacji i w następujących dniach, okazały się bezskuteczne.

Skowrończyk krótkopalcowy licznie gniazduje w południowej Europie, gdzie zajmuje suche siedliska. Bardziej na północ występuje we wschodniej Ukrainie i zachodniej Rosji, sięgając okolic Kurska (BirdLife International 2016). Niniejsza obserwacja została zaakceptowana przez Komisję Faunistyczną i była 12. stwierdzeniem opisywanego gatunku w Polsce (Komisja Faunistyczna 2014, 2016) i jednocześnie pierwszą obserwa-

Fot. 1 i 2. Skowrończyk krótkopalcowy *Calandrella brachydactyla* obserwowany 23.05.2015 na polach irygacyjnych we Wrocławiu-Rędzinie (fot. G. Orłowski)

Photo 1 & 2. Greater Short-toed Lark observed on 23 May 2015 at the sewage farm in Wrocław

cją na Śląsku. Dwie poprzednie obserwacje tego gatunku na Śląsku (Ostański 1992, Z. Krzanowski w Tomiałoję i Stawarczyk 2003) zostały w wyniku rewizji negatywnie zweryfikowane przez Komisję Faunistyczną (Komisja Faunistyczna 2005, 2014).

W roku 2015 dokonano jeszcze dwóch kolejnych obserwacji skowrończyka w Polsce (Komisja Faunistyczna 2016), a miesięczny rozkład wszystkich dotychczasowych 14 krajowych obserwacji tego gatunku przedstawia się następująco (wg Tomiałoję i Stawarczyk 2003, Komisja Faunistyczna 2011, 2014a, 2016, www.clanga.com): I – 1, IV – 2, V – 5, VI – 1, VIII – 2, IX – 1, X – 1 i XI – 1. Dotychczas najczęściej gatunek ten odnotowywano w maju, co może wskazywać na pojawianie się w Polsce późnych migrantów wiosennych.

Summary

On 23th May 2015 an adult Greater Short-toed Lark was observed at the sewage farm in Wrocław-Rędzin (Lower Silesia). This was the first record of this species in Silesia and 12th in Poland. The observation was accepted by the Polish Rarities Committee

Literatura

BirdLife International 2016. Species factsheet: *Calandrella brachydactyla*. Downloaded from <http://www.birdlife.org> on 19/02/2016.

Komisja Faunistyczna 2005. Komunikat specjalny Komisji Faunistycznej. Not. Orn. 46: 252–254.

Komisja Faunistyczna 2011. Rzadkie ptaki obserwowane w Polsce w roku 2010. Ornis Pol. 52: 117–149.

Komisja Faunistyczna 2014. Rewizja współczesnych i historycznych stwierdzeń rzadkich ptaków w Polsce. Ornis Pol. 55: 115–134.

Komisja Faunistyczna 2016. Rzadkie ptaki obserwowane w Polsce w roku 2015. Ornis Pol. 57: 117–147.

Ostański M. 1992. Pierwsze stwierdzenie skowrończyka krótkopalcowego *Calandrella brachydactyla* na Śląsku. Ptaki Śląska 9: 85–87.

Tomiałoję L., Stawarczyk T. 2003. Awifauna Polski. Rozmieszczenie, liczebność i zmiany. PTPP „pro Natura”, Wrocław.